

Aizsardzības budžetu iznieko putnu labklājībai

Autors: Imants VĪKSNE

Datums: [10.03.2014](#)

Izdevums: [Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai](#)

Rubrika: [Aktualitāte](#)

Dienu pēc tam, kad Aizsardzības ministrija (AM) sāka zvanīt trauksmi, ka tā nabadzības dēļ nespēj pildīt [NATO](#) uzdotos pienākumus, kļuva zināms, ka pusotru miljonu eiro militārais resors ieguldīs vides programmā Putni Ādažos. Palielinot aizsardzības budžetu, sabiedrībai jāapzinās, ka šī nauda tiek tērēta arī dažādām politiķu blakus nodarbēm, bez kurām itin labi varētu iztikt. Kritiski šādu vieglprātīgu aizsardzības līdzekļu izlietojumu vērtē arī resora iekšienē, jo diezin vai NATO šādus izdevumus akceptēs kā Latvijas aizsardzības tēriņus.

Varētu domāt, ka putni no Latvijas militāristu puses līdz šim apieti, neviens par tiem nav rūpējies, un tagad ir pēdējā iespēja piešķirt kādu miljonu, izgriežot to caur AM kontiem. Taču izrādās, arī līdzšinējos gados spārnaiņos ieguldīts tik daudz naudas, ka AM varētu pelnīti pārdēvēt par Putnu aizsardzības ministriju.

Piķis pupuķos

No 2006. līdz 2009. gadam šajā pašā vietā Ādažu novadā tika īstenota programma Bioloģiskās daudzveidības atjaunošana militārajā poligonā un «Natura 2000» teritorijā «Ādaži», iztērējot vairāk nekā 905 tūkstošus eiro. Vēl pirms tam AM finansēja projektu Īpaši aizsargājamo putnu sugu izpēte un aizsardzība Ādažu poligonā. Pupuķu pētniecība toreiz gan izmaksāja krietni lētāk par biotopu atrašanu – zem 14 tūkstošiem eiro. Par šo naudu tika saskaitīti 16 pāri pupuķu (tas ir divas reizes vairāk, nekā uzskatīts iepriekš) un to lietošanā nodoti 15 svaigi putnu būri.

Bet tagad jaunajā projektā pupuķi un viņu aprūpētāji tiks apdāvināti ar vēl nepieredzētu vērienu. Ne velti Latvijas Ornitoloģijas biedrība pasludinājusi pupuķi par gada putnu. Kopējā projektā iztērējamā summa ir 1 537 988 eiro. AM valsts sekretārs [Andrejs Pantelejevs](#) atklāšanas pasākumā vēstīja:

«Mūsu aizsardzības sektors jau kopš dibināšanas brīža lielā mērā bija iesaistījies ne tikai Latvijas kā valsts aizsardzībā, bet arī Latvijas vides un dabas aizsardzībā, un projekts, ko atklājam šodien, tam ir pierādījums.»

«NATO pateiks – bulšits»

Projekts Īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošana «Natura 2000» teritorijā «Ādaži» jeb Putni Ādažos paredz militārajā poligonā atjaunot virsājus, mežus un augsto purvu. [Aizsardzības ministrijas](#) portāls sargs.lv ziņo, ka 1100 hektāros iecerēts atjaunot barošanās un dzīves vietas retiem putniem – notiks koku un krūmu izciršana, zālāju pļaušana, zemes virskārtas noņemšana. Vēl 20

hektāros notiks aizaugušo vietu izdedzināšana. (Citastarp, armija to dēvē par inovatīvu apsaimniekošanas metodi.)

Nepieciešamību palielināt nozares finansējumu līdz diviem procentiem no valsts iekšzemes kopprodukta AM pamato gan ar Latvijas doto solījumu, iestājoties NATO, gan arī satraucošajiem notikumiem Ukrainā. Ministrs [Raimonds Vējonis](#) tos pat nosaucis par pēdējo zvanu. Taču aizsardzības resora pieprasījums skatāms arī piezemētākā kontekstā. Proti, cik lietderīgi tiek tērēta jau esošā nauda, kas pašlaik ir 0,91% no iekšzemes kopprodukta. NATO nav vienalga, kur tiek ieguldīts aizsardzības budžets – tankos vai pupuķos. To Neatkarīgajai apstiprina bijušais aizsardzības ministrs [Artis Pabriks](#). Viņš gan apgalvo, ka aizsardzības naudas tērēšana nesaistītiem mērķiem esot pagātnē – divi tūkstoši piektajā, sestajā, septītajā gadā. «Bet, ja mēs tagad tērēsim naudu kaut kādiem putneļiem, NATO vienkārši pateiks – tā nav nekāda aizsardzība, bet bulšits.»

Pseidozaļums lillā krāsā

Tomēr nauda «putneļiem» tiek tērēta, un atvaļinātais ģenerālis [Kārlis Krēslis](#) te saskata visai prozaiskas sakarības. «Tas nav pareizi, ka katrs ministrs nāk ar savām personiskajām interesēm. Vienam patika motorlaivas, otram zirgi, trešajam patīk putni. Bet to visu nevajag pārnest uz ministriju!» Pēc ģenerāļa domām: «Tā vietā, lai pētītu kaut kādus putnus vai vārdes un traucētu kareivju apmācību, Aizsardzības ministrijai būtu jāiegulda nauda militāra rakstura pētījumos saistībā ar Ukrainas notikumiem.» K. Krēslis bija viens no Latvijas profesionālā militārā dienesta izveidotājiem, taču tagad, viņaprāt, esot īstais laiks domāt par atgriešanos pie obligātā militārā dienesta – kāds ir Šveicē un Somijā. Tas varētu saliedēt sabiedrību, un, iespējams, arī paaugstinātu valsts aizsardzības spējas. «Jāsaprot, ka šobrīd situācija ir radikāli mainījusies!»

Par to, ka Latvijas militārais budžets ir jāpalielina, politiķi ir vienisprātis. Tas ir apsolīts NATO un ASV, viņi par to mūs sargā. Taču aizsardzības nauda jātērē valsts aizsardzības spēju vairošanai, nevis putnu vērošanai, kā tas darīts līdz šim. Citādi dažādi vides jomas darboņi militāro budžetu jau uzskata par neizsmeļamu avotu savu personīgo iegribu apmierināšanai.

[Latvijas Universitātes](#) Lietišķās ģeoloģijas katedras vadītājs, profesors Valdis Segliņš šo situāciju komentē ar dziļu sarkasmu: «Nacionāli stratēģiski ilgtspējīgie virsāji tanku šautuvē... Vai tad nav skaidrs, ka tam ir vajadzīga nauda. Visi mīl to dabu un zaļumu pat viršu lillā krāsā.»

PUPUĶI MILJONĀRI. No 2006. līdz 2009. gadam Ādažu novadā tika īstenota programma Bioloģiskās daudzveidības atjaunošana militārajā poligonā un «Natura 2000» teritorijā «Ādaži», iztērējot vairāk nekā 905 tūkstošus eiro. Vēl pirms tam AM finansēja projektu Īpaši aizsargājamo putnu sugu izpēte un aizsardzība Ādažu poligonā. Pupuķu pētniecība toreiz izmaksāja mazāk par 14 tūkstošiem eiro. Par šo naudu tika saskaitīti 16 pāri.

Jaunajā projektā pupuķi un viņu aprūpētāji tiks apdāvināti ar vēl nepieredzētu vērienu
– kopējā summa ir 1 537 988 eiro